

[Knud Østergaard]

end nogen havde troet muligt, da socialdemokratiet selv sad med regeringsmagten. Man kan spørge sig selv, om dette er forunderligt. Da socialdemokratiet havde regeringsmagten, kunne det regne med de nuværende regeringspartiers loyale støtte i alle udenrigspolitiske spørgsmål, og regeringen kunne derfor selvfølgelig føre sig langt friere frem, også i forbindelse med anvendelse af artikel 113, end den ville have kunnet, hvis de daværende oppositionspartier havde indtaget den samme skeptiske holdning til den socialdemokratiske regerings udenrigspolitik som den holdning, socialdemokratiet nu i opposition indtager til de partier, der i dag har dannet regering.

Jeg forstår egentlig ikke, at SF har rejst denne forespørgsel. Man kunne måske med lidt god vilje sige, at en forespørgsel havde været på sin plads meget tidligere i sagsforløbet, men siden da er sagen blevet drøftet så mange gange og så grundigt og i så mange debatter her i tinget, at der næsten ikke kan være nogen sten, der ikke er vendt både 3 og 4 gange. Derfor må debatten forekomme ret overflødig, også i betragtning af, at et underudvalg under markedsudvalget nu drøfter principperne omkring mandatgivning.

Men nu, da debatten er rejst, vil jeg gerne give udtryk for, at Romtraktatens artikel 113 også efter vor opfattelse kun bør anvendes i sjældne og meget klare tilfælde. Der kan opstå situationer, hvor et flertal her i folketinget vil ønske at anvende artikel 113 uden for det virkeområde, som artiklen strengt taget er tiltænkt, når vi henser til dens baggrund, da fællesmarkedet blev til. Men det er bedre, at sanktioner, eller i det hele taget udenrigspolitiske foranstaltninger, gennemføres ad andre veje og på andre måder. Jeg skal i den forbindelse henvise til, hvad det konservative folkeparti sagde, da vi sidst diskuterede det europæiske politiske samarbejde. Vi gav dengang udtryk for, at det var ønskeligt, at det europæiske politiske samarbejde udviklede sig på den måde, at landene samordnede deres udenrigspolitik, herunder deres handelspolitik, over for andre lande og altså gennemførte foranstaltningerne ikke direkte som led i fællesmarkedets samarbejde, men måske nok afspejlende de fælles interesser, som landene har, fordi de nu engang er medlemmer af fællesmarkedet. Dette er stadig vor opfattelse.

Det synspunkt har været fremført, at sanktioner ikke hjælper, i hvert fald kun sjældent gør nogen mærkbar nytte. Jeg er enig i, at sanktioner op gennem tiderne har vist sig at være et meget tvivlsomt våben, og jeg tror da heller ikke, at nogen havde forestillinger om, at anvendelsen af artikel 113 og gennemførelsen af de sanktioner mod Sovjetunionen, vi drøfter her, ville føre til opsigtsvækkende resultater. Men handelssanktioner kan understrege en modvilje, som kommer til udtryk på andre måder. De kan være instrumenter i et større orkester, og det er i den forbindelse, at vi nok skal være forsigtige med helt at afvise anvendelse af handelssanktioner, sådan som fremskridtspartiet har gjort. Men 2 ting må holdes fast: handelssanktioner har meget begrænsede virkninger, og handels-sanktioner kan være ret så svære at slippe af med på en civiliseret måde, når de nu engang er indført. Det er om det sidste, en meget stor del af debatten har drejet sig.

Det konservative folkeparti kan tage udenrigsministerens svar til efterretning. Jeg skal for mit eget vedkommende udtrykke håbet om, at vi herefter er færdige med denne debat, der har varet alt for længe, og som har manglet ethvert størrelsesforhold til realiteten, som jo er de klaverer og den kaviar – man har glemt honningen – der er talt alt for meget om. Det hele drejer sig jo kun om 2 pct. af Sovjetunionens eksport til Danmark.

Arne Christiansen (V):

Der er efter min opfattelse en klar sammenhæng mellem de debatter, der førtes i forbindelse med lovgivning om restriktioner mod Sovjet, og dagens forespørgsel. Jeg siger det sådan, fordi jeg finder det beklageligt, at det overordnede problem, nemlig situationen i Polen, på den måde forsvinder i formalistiske tåger og i hvert fald indtil i dag, uanset hvad der er sagt fra talerstolen indtil nu, i politisk personjagt. Hvis der kan sættes punktum for dette, så skal jeg være den første til at hilse det med tilfredshed. Jeg vil gerne som den konservative ordfører sige, at nu må der efterhånden kunne sættes punktum for denne lange debat.

Jeg har noteret mig, at socialdemokratiet ikke er med i forespørgslen. Det er med andre ord de udtalte EF-modstandere, der står bag. Den dybere hensigt kan man jo diskutere.